

Những Vì Sao (1)

Tác giả: ALPHONSE DAUDET

Bản dịch Việt ngữ: TRÚC HUY

(Lời thuật chuyện của một gã chăn cừu xứ Provence)

Trong thời gian tôi chăn cừu trên miền núi Luberon (2), có khi suốt mấy tuần lễ liên tiếp tôi không thấy một bóng người, chỉ một mình tôi trên cánh đồng cỏ với chú chó Labri và đàn cừu của tôi. Thỉnh thoảng có vị tu sĩ sống ẩn dật ở núi Ure đi ngang qua đây để tìm kiếm dược thảo, hoặc tôi thấy bộ mặt lọ lem dính đầy bụi than của những phu mỏ xứ Piémont; nhưng họ là những người chất phác, khuôn mặt lầm lì vì quen sống lâu ngày trong cảnh cô đơn, không còn hứng thú trò chuyện và chẳng biết gì về những chuyện trong làng ngoài tỉnh mà người ta đang bàn tán ở dưới đó. Vì thế, cứ khoảng mười lăm ngày, khi tôi nghe tiếng lục lạc từ con đường mòn dưới núi đi lên của con la ở nông trại mang lương thực nửa tháng cho tôi, rồi tôi thấy xuất hiện dần dần trên sườn dốc bộ mặt tươi vui của thằng bé *miarro* (thằng nhỏ giúp việc ở trại) hay chiếc khăn trùm màu hung đỏ của thím già Norade, là tôi cảm thấy trong lòng thật sung sướng vô cùng. Tôi yêu cầu kể cho nghe những chuyện xảy ra ở dưới đồng bằng, những buổi lễ rửa tội, những đám cưới hỏi... Nhưng điều mà tôi chú ý và thích nghe hơn cả là biết tin tức về cô con gái cưng của ông bà chủ trại, vị tiểu thư Stéphanette, thiếu nữ xinh đẹp nhất trong toàn vùng. Cố làm ra vẻ như không mấy quan tâm, tôi hỏi thăm xem nàng có hay đi dự nhiều lễ hội hay dạ tiệc không, có nhiều chàng trai ngấp nghé tán tỉnh không. Và nếu có ai hỏi tôi muốn biết những chuyện ấy có ích lợi gì cho cái thân phận nghèo hèn của một tên chăn cừu miền núi như tôi, thì tôi sẽ trả lời rằng tôi đang ở tuổi hai mươi và đối với tôi nàng Stéphanette là người thiếu nữ xinh đẹp nhất trần gian.

Thế rồi, một hôm chủ nhật nọ, tôi cũng chờ đợi chuyến tiếp tế lương thực cho nửa tháng, nhưng sao lần này nó tới muộn quá. Từ buổi sáng, tôi nghĩ bụng: “Có lẽ vì lễ lớn ở nhà thờ đây thôi.” Rồi đến trưa, một trận mưa giông lớn đổ xuống, tôi lại cho rằng vì đường trơn ướt lầy lội, con la chưa thể lên đường được. Mãi cho đến khoảng ba giờ chiều, trời quang mây tạnh, sườn núi lấp lánh nước mưa và ánh sáng mặt trời, tôi bỗng nghe được, giữa tiếng nước nhỏ giọt róc rách trên cành lá và tiếng suối reo do nước lũ dâng trào, tiếng lục lạc leng keng của con la, nghe thật là vui tươi rộn ràng chẳng khác gì tiếng chuông nhà thờ đổ hồi trong ngày lễ Phục sinh. Nhưng không phải thằng nhỏ ở nông trại, cũng chẳng phải thím già Norade ngồi trên lưng lừa như mọi khi. Mà là... xin bạn thử đoán xem là ai? Chính là vị tiểu thư trại nhà, bạn ạ! Đúng vậy, vị tiểu thư Stéphanette đích thân đến. Nàng ngồi ngay ngắn trên mình la giữa những chiếc giỏ mây, đôi má ửng hồng vì khí trời của núi và làn gió mát sau trận mưa giông vừa qua.

Thằng nhỏ bị bệnh, còn thím già Norade thì xin nghỉ phép về thăm con. Nàng Stéphanette xinh đẹp vừa từ trên mình la tụt xuống vừa nói cho tôi biết như vậy. Nàng còn nói thêm vì lạc đường cho nên đã đến muộn. Nhưng trông nàng ăn mặc đẹp đẽ như thế kia, trên đầu kết băng hoa và vận chiếc váy lộng lẫy có thêu đăng ten, tôi thấy cô nàng có vẻ như đã nấn ná ham vui trong một cuộc khiêu vũ nào đó hơn là đã dò dẫm tìm đường trong các bụi rậm. Ôi, người đầu mà xinh đẹp lạ thường! Tôi say đắm nhìn nàng mà không muốn rời mắt. Thật tình mà nói, tôi chưa bao giờ có dịp được ngắm nhìn nàng ở gần như thế. Về mùa đông, sau khi đã lùa đàn cừu xuống đồng bằng, tôi về nông trại để dùng cơm tối, thỉnh thoảng tôi thấy nàng đi thoăn thoắt ngang qua phòng ăn của chúng tôi, nhưng chẳng mấy khi nàng nói chuyện với kẻ ăn người ở, luôn luôn trang điểm đẹp đẽ và có vẻ hơi kiêu kỳ một chút... Thế mà bây giờ tôi lại có được cái điểm phúc là nàng đứng ngay trước mặt tôi, và chỉ có mình tôi thôi, như vậy thì bảo làm sao tôi không bối rối cho được?

Sau khi lấy hết lương thực từ trong các giỏ ra, cô nàng bắt đầu tò mò đưa mắt nhìn chung quanh. Nàng vén nhẹ chiếc váy đẹp cho khỏi lấm, bước vào phía bên trong *lán*, muốn xem chỗ tôi ngủ, chiếc ổ rơm có phủ tấm da cừu, cái áo choàng rộng treo trên vách, chiếc gậy, cây súng đá... Tất cả những thứ đó có vẻ làm cho nàng thích thú.

- Thì ra anh ngủ ở đây à, anh mục đồng tội nghiệp của tôi! Sống một mình như thế này thì chắc là buồn lắm nhỉ? Hàng ngày anh làm gì? Anh nghĩ gì?

Tôi rất muốn trả lời: “Nghĩ đến cô, cô chủ ạ.” Phải nói như thế mới trung thực với lòng mình, nhưng vì bối rối quá nên tôi không nghĩ ra được một lời nào. Tôi tin rằng nàng cũng nhận thấy sự bối rối của tôi, nhưng cô nàng tinh nghịch lại lấy đó làm thích thú và cố tình trêu chọc để làm cho tôi càng thêm bối rối:

- Mục đồng ơi, thế cô bạn gái thân thiết của anh có thỉnh thoảng lên đây thăm anh không? Cô ấy chắc hẳn là nàng dê có bộ lông vàng hay nàng tiên Estérelle chỉ quen nhảy nhót trên các đỉnh núi thôi nhỉ?

Trong lúc nói chuyện với tôi, chính cô nàng mới có dáng điệu giống như nàng tiên Estérelle, với nụ cười duyên dáng, đầu hơi ngả ra đằng sau và vẻ vội vàng muốn ra về, làm cho cuộc thăm viếng ngắn ngủi của nàng chẳng khác nào một sự xuất hiện bất ngờ.

- Thôi, chào tạm biệt mục đồng nhé.

- Xin chào tạm biệt cô chủ.

Thế là nàng đi mất, mang theo những chiếc giỏ không. Khi nàng đã khuất dạng sau con đường dốc nhỏ, tôi tưởng chừng như những viên sỏi lăn lóc dưới móng chân la đang rơi từng viên một vào lòng tôi. Tôi còn nghe thấy trong lòng tiếng sỏi rơi như thế mãi cho đến lúc chiều tàn, không dám cử động, chỉ sợ làm tan vỡ giấc mơ đẹp của tôi.

Chiều tối xuống dần, khi thung lũng bắt đầu ngả màu xanh lam và đàn súc vật kêu be be chen lấn nhau về chuồng, tôi bỗng nghe có tiếng ai gọi tôi từ phía dưới sườn núi, rồi tôi thấy vị tiểu thư của chúng ta xuất hiện, nhưng không còn vui tươi như lúc ban chiều mà run lập cập vì ướt lạnh và sợ hãi. Có vẻ như là, khi xuống phía lưng chừng sườn núi, nàng đã gặp con suối Sorgue bị nước lũ tràn ngập sau trận mưa giông, và vì nàng muốn lội qua cho bằng được nên suýt bị chết đuối. Nghiệt một nỗi, đêm hôm tối tăm, vào giờ này không mong gì về nông trại được nữa; vì đi đường tắt thì nàng không thể một mình tìm ra lối về, còn tôi thì không thể bỏ đàn cừu mà đi được. Ý nghĩ phải ngủ lại qua đêm trên núi làm nàng rất băn khoăn và bối rối, vì sợ ở nhà bố mẹ lo lắng. Tôi cố lựa lời để nói cho nàng yên tâm:

- Trời tháng bảy, đêm ngắn thôi, cô chủ à... Không sao đâu, cô nên chịu khó một chút cho qua đêm thôi. Tôi vội vàng nhóm một ngọn lửa lớn để nàng hơ chân và hong khô bộ áo bị ướt sũng khi lội qua suối. Rồi tôi mang sữa tươi và pho mát đến cho nàng, nhưng cô bé đáng thương chẳng thiết gì đến chuyện sưởi ấm hay ăn uống gì cả. Nhìn thấy nàng nước mắt lưng tròng, tôi cũng muốn khóc theo với nàng.

Rồi màn đêm cũng xuống hẳn. Chỉ còn một chút ít vàng dương còn vương lại trên đỉnh núi cao và một làn hơi ánh sáng mong manh ở phía mặt trời lặn. Tôi muốn để nữ chủ nhân của tôi vào nằm nghỉ bên trong *lán*. Sau khi trải một tấm da cừu đẹp và mới tinh xuống lớp ổ rơm mới, tôi chúc nàng ngủ ngon, rồi bước ra ngoài hiên cửa... Xin có trời chứng giám cho tôi, mặc dầu ngọn lửa tình hừng hực bốc cháy trong lòng nhưng tôi không hề có một ý tưởng xấu xa nào, trong lòng tự cảm thấy rất hạnh diện khi nghĩ đến ở góc *lán* bên kia, ngay cạnh đàn cừu đang tò mò nhìn nàng ngủ, có cô con gái của ông bà chủ tôi – như một con cừu non quý báu nhất và trắng ngần nhất – đang nằm ngủ và được giao phó cho tôi canh gác. Chưa bao giờ tôi được nhìn ngắm bầu trời sâu thẳm thẳm và các vì tinh tú rực sáng lấp lánh như đêm nay... Bỗng tấm chăn song xích mở và nàng Stéphanette xinh đẹp xuất hiện bước ra. Nàng không tài nào ngủ được vì đàn cừu cựa quậy khiến rơm rạ kêu sột soạt hoặc là chúng kêu be be trong lúc đang ngủ mê. Nàng thích ra ngồi cạnh đồng lửa hơn. Thấy vậy, tôi liền khoác tấm da cừu của tôi lên vai nàng, khêu to ngọn lửa, rồi hai chúng tôi ngồi bên cạnh nhau, im lặng không nói năng gì.

Nếu bạn đã từng ngủ qua đêm ngoài trời dưới trăng sao, chắc bạn cũng biết rằng trong khi chúng ta đang ngủ thì cả một thế giới huyền bí đang bừng sống dậy trong thanh vắng và tĩnh mịch. Lúc ấy tiếng suối reo nghe như rõ hơn, những ao hồ thấy có những đốm lửa li ti nhen nhúm lên. Những thần linh của núi rừng đi lại tự do; và trong không gian có những tiếng sột soạt, những tiếng động rất khẽ, tưởng chừng như ta có thể nghe được một cành cây đang chuyển mình vươn dài ra và cỏ cây đang mọc thêm ra. Ban ngày là đời sống của các sinh vật, còn ban đêm là đời sống của các thực vật và sự vật. Nếu chưa quen với những tiếng động ban đêm, có khi làm cho ta sợ hãi... Thế nên vị tiểu thư của chúng ta, cứ mỗi lần nghe thấy một tiếng động dù là rất nhỏ, nàng cũng đã run sợ và lại nép sát vào người tôi. Có một lần, từ phía mặt ao hồ lấp lánh dưới kia, bỗng vọng lên một tiếng hú kéo dài não ruột, ngân vang uốn lượn về phía chúng tôi. Cũng vừa lúc đó, một ngôi sao băng rực sáng xẹt qua trên đầu chúng tôi và bay về cùng một hướng, tựa như là tiếng than van mà chúng tôi vừa nghe thấy kia đã mang theo một luồng ánh sáng vậy.

- Cái gì thế? nàng Stéphanette khe khẽ hỏi tôi.

- Thưa cô, đó là một linh hồn vừa được lên thiên đàng. Nói xong tôi làm dấu thánh giá.

Nàng cũng làm dấu như tôi và ngửa cổ nhìn lên trời như thế một hồi lâu, vẻ mặt trầm ngâm. Rồi nàng quay lại hỏi tôi:

- Nay mục đồng, có phải các anh đều là phù thủy cả không?

- Thừa cô, không phải đâu ạ! Nhưng vì ở đây chúng tôi sống gần trăng sao hơn những người dưới đồng bằng nên biết rõ hơn những sự việc xảy ra ở trên trời.
Nàng vẫn đưa mắt ngược lên nhìn bầu trời, đầu tựa vào lòng bàn tay, vai khoác tấm da cừu, trông cô nàng giống như một mục đồng của nhà trời vậy.
- Ô, nhiều sao quá! Thật là tuyệt vời! Chưa bao giờ tôi thấy nhiều tinh tú như thế này. Mục đồng ơi, thế anh có biết tên của những vì sao không?
- Biết chứ ạ, thưa cô chủ. Này nhé, ngay trên đầu chúng ta, kia là *Con đường của thánh Jacques* (la Voie lactée) (3). Nó chạy thẳng một mạch từ nước Pháp sang nước Tây Ban Nha, do chính thánh Jacques de Galice (4) đã vạch ra để chỉ đường cho Charlemagne dững cầm tiền quân đánh giặc Sarrasins (5). Xa hơn một chút nữa là *Chiếc xe chở linh hồn* (la Grande Ourse) với bốn trục xe sáng ngời. Ba ngôi sao đi phía trước là *Ba con vật kéo xe* (les Trois Bêtes), và ngôi sao nhỏ nhất ở sát ngay cạnh ngôi sao thứ ba là *Người đánh xe* (le Charretier). Cô có thấy chung quanh có một chùm sao rơi rụng như mưa sa không? Đây là những linh hồn mà Thượng Đế không muốn chúng ở cạnh Ngài... Rồi ở phía dưới một chút là sao *Bừa cào* (le Râteau), còn gọi là *Ba Ông Vua* (Orion). Đó là chiếc đồng hồ của mục đồng chúng tôi để biết được giờ giấc. Chỉ cần nhìn chúng là tôi biết bây giờ đã quá nửa đêm rồi. Phía dưới một chút nữa, vẫn theo hướng Nam, là ngôi sao *Jean de Milan* (6) sáng ngời, ngọn đuốc của các vì tinh tú (Sirius). Về ngôi sao đó, mục đồng chúng tôi thường kể chuyện như sau: Vào một đêm nọ, *Jean de Milan* cùng *Ba Ông Vua* và sao *Rua* (la Poussinière) (7) được mời đến dự lễ cưới của một ngôi sao bạn. Theo lời người ta kể, sao *Rua* vội vã đi trước, theo con đường ở phía trên. Cô nhìn xem kia, ngôi sao ấy ở chỗ cao tít, tận cuối chân trời... *Ba Ông Vua* đi đường tắt phía dưới nên đuối kịp. Riêng anh chàng *Jean de Milan*, vì lười biếng ngủ quên nên bị bỏ lại đằng sau; anh ta bực mình liền quăng ngay chiếc gậy để cản đường họ. Bởi thế nên người ta còn gọi chòm sao *Ba Ông Vua* là *Chiếc gậy của Jean de Milan*... Nhưng cô chủ ạ, ngôi sao đẹp nhất trong tất cả những vì sao lại là ngôi sao của chúng tôi, đó là sao *Mục đồng* (l'Étoile du Berger), nó soi đường cho chúng tôi lùa đàn súc vật ra bãi lúc bình minh và xua chúng về chuồng lúc hoàng hôn. Chúng tôi còn gọi ngôi sao ấy là *Maguelonne*, nàng Maguelonne xinh đẹp chạy theo chàng *Pierre de Provence* (Saturne) và cứ bảy năm một lần lại kết hôn với chàng.
- Thế vậy hả? Lại có chuyện các vì sao cưới hỏi nhau nữa cơ à?
- Có chứ ạ, thưa cô chủ.

Và trong khi tôi đang cố giải thích cho nàng thế nào là những hôn lễ của các vì sao, thì tôi cảm thấy như có vật gì tươi mát và mịn màng đè nhẹ lên vai tôi. Thì ra đầu nàng, nặng trĩu vì buồn ngủ, đã tựa vào vai tôi với tiếng sột soạt êm ái của những dải dăng ten và mái tóc gọn sóng của nàng. Nàng ngồi yên không nhúc nhích như thế cho đến khi những vì sao bắt đầu lu mờ dần và nhòa đi trong những tia nắng sáng đầu tiên của buổi ban mai. Còn tôi, tôi nhìn nàng ngủ, trong đáy lòng hơi xao xuyến một chút, nhưng vẫn giữ được sự thanh khiết của tâm hồn, vì đêm sao sáng như thế kia bao giờ cũng đem lại cho tôi những ý nghĩ cao đẹp. Chung quanh chúng tôi, ngàn sao vẫn tiếp tục cuộc hành trình thầm lặng, ngoan ngoãn như một đàn cừu vĩ đại; và đôi lúc tôi có cảm tưởng như một trong những ngôi sao kia, ngôi sao thanh tú nhất, sáng ngời nhất, vì lạc mất đường đã đến tựa vào vai tôi và ngủ giấc yên lành...

-
- (1) - Dịch từ nguyên tác Pháp ngữ "**Les Étoiles**", trích từ tác phẩm "Lettres de mon moulin" (Thư viết từ chiếc cối xay của tôi) của Alphonse Daudet (1840-1897).
  - (2) - Luberon: một vùng miền núi không cao, ở gần dãy núi Alpes thuộc nước Pháp.
  - (3) - Chemin de saint Jacques: dải Ngân Hà (la Voie lactée).
  - (4) - Galice: tên một thành phố của Tây Ban Nha.
  - (5) - Sarrasins: tên gọi quân A-rập, thời trung cổ, đã xâm lược châu Âu và châu Phi.
  - (6) - Jean de Milan: sao Sirius (Thiên Lang).
  - (7) - La Poussinière (còn gọi là La Pléiade): sao Rua (Kim Ngưu) tên một chòm sao nhỏ ở bắc bán cầu.